Łódź, 30 XI 1919 r.

Cena pojedyńczego numeru 30 fen.

Rok założenia 1907.

Nr. 322

Cena prenumeraty:
w ŁODZI
Kwartalnie Mk. 16.20
Miesięczn. „ 5.40
Za roznoszenie 60 fen. miesięcznie.
Z przes. pocztową:
Kwartalnie Mk. 21.30
Miesięczn. „ 7.10

Kalendarzyk:
Niedz. 30 XI Andrzeja Apostoła
Pon. 1 XII Eligjusza.
Wt. 2 XII Bibljanny.
Śr. 3 XII Franciszka Ks. W.

Redakcja
w Łodzi
Al. Kościuszki 41.
TELEFON 28.

ROZWÓJ

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY I LITERACKI.

Niedziela, dnia 30 listopada 1919 roku

Z Warszawy i z biur ogłosz. warsz. ogłoszenia do „Rozwoju" przyjmuje wyłącznie Centralne biuro ogłoszeniowe Związku prasy prowincjonalnej — Zgoda № 1 w Warszawie.

CENA OGŁOSZEŃ Przed tekstem lub w tekscie mk. 2.50, za tekstem 85 fenigów, nekrologi mk. 1.25 za wiersz petitowy. Drobne ogłoszenia 15 fen za wyraz. Najmniej 1 mk. Komunikaty mk. 2.50. Ogłoszenia zamiejscowe 10 procent drożej. Artykuły bez oznaczenia honorarjum uważa Redakcja za bezpłatne. Można zamawiać „Rozwój" w PABJANICACH u p. Grobelińskiego. Nowy Rynek, Kiosk; w ZGIERZU u p. Lacha, Kiosk.

PIOTR WŁODARSKI
LEKARZ DENTYSTA
Przyjmuje od godziny 9—1 i 3 do 6.
Łódź Piotrkowska 113. Pałacyk w ogrodzie.

Wyszedł z druku
„PRZYJACIEL DOMU"
Kalendarz dla Ewangelików na r. 1920.
Kalendarz zawiera przeważnie prace oryginalne, między innemi nowelkę z czasów wojennych pióra P. Laskowskiego.
Do nabycia
u wydawcy Z. MANITIUSA w Łodzi, ulica Pańska 87, oraz we wszystkich księgarniach, na prowincji zaś u ks. ks. pastorów i u kantorów. 5033—1

Edm. Stachlewski
Magazyn galanterji i zabawek,
ul. Średnia 20. 5046—1

Pierwszy Polski — TANI SKLEP Zegarmistrzowsko-Jubilerski
poleca OBRĄCZKI, PIERŚCIONKI, ŻEGARY, ŻEGARKI. :: ::
Ceny konkurencyjne.
Brzezińska 10, JAN PLACEK. 5024—2

„EROS"
krem niezbędny do pielęgnowania twarzy i rąk.
Do nabycia: w aptekach, składach aptecznych i perfumerjach. 2967 6

Dalszy przebieg przesilenia rządowego.

(Od wł. korespondenta.)

Warszawa, 29 listopada. Rokowania w sprawie stworzenia nowego rządu dotąd nie dały żadnych wyników.

P. Paderewski w ciągu dnia dzisiejszego zajęty był załatwianiem spraw urzędowych, wskutek czego nie był w stanie prowadzić dalej rozpoczętych rokowań.

Po południu udało się do niego kilku posłów Związku Ludowo-Narodowego, lecz szczegóły tej konferencji dotąd nie są znane. Poseł Skulski konferował dzisiaj z posłami Polskiego Stronnictwa Ludowego w celu zdobycia ich poparcia dla nowo-tworzącego się rządu. Chodziło o to, aby klub ten zeszedł ze swojego nieprzejednanego stanowiska w stosunku do premjera. Konferencja ta nie dała pozytywnego rezultatu z powodu nieobecności posła Witosa w Warszawie, bez którego członkowie klubu niechcą decydować.

W oczekiwaniu nowego rządu.

Jesteśmy więc bez rządu. Polska przeżywa okres przełomowy, w którym ze zrozumiałym naprężeniem opinja wyczekuje rozwiązania rokowań i politycznych gier sejmowych, które mają wyłonić z siebie nowy rząd.

Już oddawna było rzeczą zrozumiałą, że dotychczasowy gabinet nie może się utrzymać. Mimo ciągłe dobieranie i odnawianie jego składu, mimo usilne starania w celu nadania mu prężystości oraz odpowiedniego kierunku programowego, rząd ten nie był w stanie podołać gromowi żądań, spoczywających na nim. Nie mógł on też znaleźć i wytworzyć sobie większości parlamentarnej, na której zdołałby oprzeć się i utrwalić swe stanowisko.

Ostatnia dyskusja nad exposé premjera, dowiodła niezbicie, iż jeżeli idzie o brak ufności do dotychczasowego rządu, w Sejmie wytworzyła się nietylko olbrzymia większość, lecz prawie jednomyślność. Pod tym względem zjednoczyły się kluby, stojące nawet na biegunowo różnych platformach politycznych.

Zrozumiawszy beznadziejność sytuacji, gabinet podał się do dymisji. Uczynił dobrze. Polska musi posiadać rząd jednolity i jednolity program rządowy. Tego jej gabinet, który ustąpił, nie mógł dać. Nie mógł, gdyż sam w swoim składzie był zbyt rozbieżny, niezróżniczkowany, dobierany chaotycznie.

Więc fikcja o gabinecie koalicyjnym prysła. Rząd nie może składać się z ludzi o różnych i sprzecznych zapatrywaniach. Nie może składnie i harmonijnie posuwać się praca w gabinecie, w łonie którego panują rozdźwięki. Nie mogą się powtarzać tego rodzaju fakty, że gdy jeden minister, opierając się na uchwale sejmowej, występuje do walki z agitacją wywrotową, inny minister w łonie swego ministerstwa grupuje i przytula najrozmaitszych agitatorów i politykierów skrajnych...

Stało się zarazem rzeczą jasną, że nowy rząd, który ujmie w swe ręce ster władzy państwowej, musi się oprzeć na trwałej i stałej większości sejmowej. Bez tej większości izba prawodawcza zmuszona jest pracować chaotycznie i bezprogramowo, a co zatem idzie, i rząd znowu nie mógłby celowo a konsekwentnie trzymać się swego programu.

Dlatego też premjer Paderewski, któremu Sejm wyraził votum zaufania ze względów ciągłości zewnętrznego stanowiska Rzeczypospolitej, w pracy stworzenia nowego gabinetu postanowił się oprzeć na większości izby. Ten punkt wyjścia jest zupełnie słuszny i jedynie celowy. Rząd powstanie na gruncie parlamentarnym, a więc już w zaraniu swych prac pozyska oparcie dla swych poczynań.

Obecnie więc toczą się konferencje w celu zgrupowania większości. Od owoców tych wysiłków zależnym jest przyszły gabinet p Paderewskiego i zarazem jego sytuacja. Sprawa oparcia większości sejmowej na grupach chłopskich przestała obecnie być aktualną. Okazało się widocznym, że grupy ludowe w Sejmie są tak politycznie rozbieżne a zarazem mało wyrobione, iż oprzeć na nich upragnionej większości nie będzie można. Przeto jądrem, dookoła którego premjer zamyśla zogniskować grupy większości, stały się: Narod. Zjednoczenia Ludowe, oraz Klub Ludowo-Narodowy.

Jaki będzie rezultat tych usiłowań, trudno przewidzieć na razie. Rokowania są jeszcze w toku i prawdopodobnie już za kilka dni sytuacja wyjaśni. Rzeczą jest zrozumiałą, że Paderewski wziął na siebie zadanie bardzo trudne i skomplikowane. Jeśli uda mu się wyprowadzić Polskę z dotychczasowego chaosu bezprogramowości, jeśli potrafi dać państwu tak upragniony silny a jednolity rząd oraz stworzyć większość sejmową, będzie to jeszcze jednym tryumfem tego zasłużonego męża, który złoży jedną wielką przysługą, oddaną Ojczyźnie.

Iedwabnarus.

Olbrzymie zakupy niezbędnych towarów dla Polski.

Niedobór pokryje 10 tys. tonn zboża z Ameryki. Lokomotywy z Filadelfji i tabor z Anglji. Obuwie dla wojska i skóry na podeszwy. Projekt wielkiej tranzakcji surowcowej z Ameryką, w celu podniesienia przemysłu łódzkiego.

(Od własnego korespondenta.)

Warszawa, 29 listopada. Dyrektor państwowego urzędu zakupów, p. Lachert, w rozmowie z naszym warszawskim korespondentem o sprawach aprowizacyjnych, oświadczył, że na pokrycie niedoboru potrzeba nam jest 10 tysięcy wagonów zboża, które zostały wysłane do Polski z Ameryki wraz z zamówionymi w Filadelfji parowozami, które przybywać będą w 2-tygodniowych transportach, w liczbie 10 sztuk każdorazowo. Tabor przybywać będzie z Anglji.

Następnie w Norwegji zakupiono 200,000 beczek śledzi, które już są ładowane w Chrystjani oraz Börgen. Pozatem zakupiono 70 tysięcy par butów dla wojska z angielskich doków demobilizacyjnych i 200,000 klg. skór na podeszwy z Włoch.

Skóra ta zostanie wydana instytucjom, a zaś oddzielnym szewcom jedynie pod warunkiem, że będą dostarczali obuwie ministerjum aprowizacji.

Zakontraktowano również we Włoszech 1 miljon kilogr. skór.

Zapasy bawełny, zakupionej w Ameryce, już są na wyczerpaniu. Wyrobiono z niej w Łodzi 7 miljonów matrów materjałów dla celów wojskowych.

Niezadługo fabryki łódzkie przystąpią do wyrobu tkanin dla ludności cywilnej.

Ponieważ surowiec jest już na wyczerpaniu, a nie posiadamy towarów wymiennych, za które moglibyśmy sprowadzić nowe transporty niezbędnego surowca, wyłonił się projekt, aby Ameryka dostarczała nam bawełny, w zamian za co otrzymywałaby wyrobiony już towar w stosunku 40 procent do otrzymanego surowca.

Tranzakcja tego rodzaju z jednej strony byłaby wygodną dla przemysłowców amerykańskich, z drugiej zaś—wyratowałaby nas od przesilenia przemysłowego.

O ile tranzakcja ta dojdzie do skutku, rozwój przemysłu łódzkiego i zatrudnienie licznych rzesz bezrobotnych jest zapewnione, w przeciwnym razie fabrykom łódzkim grozi zastój, w skutek którego straciłoby miejsce około 30,000 robotników.

Pierwsze w niepodległej Polsce posiedzenie Akademji Umiejętności.

Paderewski otrzymał najwyższe odznaczenie.

Kraków, 29 listopada. (PAT.) Dzisiaj w południe odbyło się uroczyste posiedzenie Akademji Umiejętności, pierwsze w niepodległej Polsce. Posiedzenie zagaił prezes Kazimierz Morawski, streszczając historję tej najwyższej instytucji wiedzy w Polsce, aż do czasu, gdy znalazła się ona w wyzwolonej nareszcie Ojczyźnie. Następnie odczytano depesze gratulacyjne.

W dalszym ciągu sekretarz Akademji, prof. Kazimierz Kostanecki, ogłosił listy tegorocznych laureatów. Najwyższą nagrodę imienia Jerzmanowskich przyznano Paderewskiemu za niepospolite zasługi dla całego narodu dokonane.

Nagrodę z dziedziny historji otrzymał prof. Józef Kalenbach, za monografję Mickiewicza.

Nagrodę malarską przyznano prof. Wojciechowi Weissowi za obraz „Ulica Floriańska".

Kraków, 29 listopada. (PAT.) Tegoroczne uroczyste posiedzenie Akademji Umiejętności miało wyjątkowo podniosły charakter ze względu na inaugurację nowych losów Akademji w wolnej Polsce. Na uroczystość przybyli członkowie ze wszystkich stron kraju. Aula na Uniwersytecie Jagiellońskim, w której odbyło się posiedzenie, była szczelnie wypełniona publicznością. Ogłoszenie nazwiska Paderewskiego, jako laureata nagrody imienia Jerzmanowskich, co stanowi najwyższe tego rodzaju w Polsce odznaczenie, przyjęte było entuzjastycznemi oklaskami.

Komunikat Naczelnego Dowództwa.

Warszawa 29 listopada (PAT.) Front litewsko-białoruski:

Na południe od Pelenki i w rejonie Berezyny nasze oddziały kilka zaciętych potyczek, biorąc stokilkudziesięciu jeńców i 8 karabinów maszynowych.

Na całym froncie wzmożona działalność wywiadowcza i bojowa patroli.

Front wołyński: Atak bolszewickie patroli wywiadowczych na przedmieście Nowogródka Wołyńskiego odparto.

W zastępstwie szefa sztabu generalnego
Haller, pułkown.

Zmniejszenie deputatów oficerskich.

(Od własnego korespondenta).

Warszawa, 29 listopada. Nasz korespondent warszawski donosi, że dotychczasowe deputaty dla oficerów będą obniżone, gdyż obecnie dopłata do każdego deputatu kosztuje państwo 150 mk. miesięcznie.

Deputaty oficerskie zostaną zredukowane do normy takiej, jaką żołnierze otrzymują na froncie, co da zmniejszenie mniej więcej o 70 procent.

N. p. dotychczas oficerowie otrzymywali 600 papierosów miesięcznie, obecnie wydawano będzie po 5 sztuk dziennie.

Odroczenie plebiscytu.

(Od własnego koresp.)

Poznań, 29 listopada. Nasz korespondent poznański dowiaduje się, że wbrew zapewnieniu jakoby plebiscyt na Warmji miał się odbyć w końcu tego roku — odbędzie się on po upływie kilkunastu miesięcy.

Bezrobotni w Polsce.

(Od własnego korespondenta).

Warszawa, 29 listopada. Liczba bezrobotnych w ostatnich czasach zmniejsza się. Obecnie w kraju znajduje się 250,000 bezrobotnych, otrzymujących 18 miljonów marek zapomogi miesięcznej.

W Łodzi 1-go października r. b. było 69,379 bezrobotnych, z nich pobierało zapomogi 60380 osób. Wypłacono we wrześniu w Łodzi 4 miljony marek zapomóg.

1-go listopada bezrobotnych w Łodzi było 56,999, pobierało zapomogi 35,492 osoby.

Ucieczka Miedlera.

Warszawa, 29 listopada. (Wł.) Nadzwyczajny komisarz Anusz posłał wczoraj policję w celu zaaresztowania znanego paskarza Miedlera. Jak się okazało, ten ostatni zdołał już uciec.

KRONIKA TYGODNIOWA.

Nasza rocznica. Przyjemności z czasów moskiewskich i niemieckich. Przyjemności obecne. Nasi przyjaciele i nieprzyjaciele. Musi być lepiej. Do pracy. Historja rejestruje nasze dzieła.

Czołem, panowie!

Melduje pokornie, że dziś upływa rok od czasu wznowienia dziennika „Rozwój", który przed 23 laty został w Łodzi założony i odtąd nie schodzi ani na krok z drogi raz obranej, chociaż już przeszedł trzy rządy macosze, moskiewski, niemiecki i imci p. Moraczewskiego, mocno trącący Tworkami, albo Kochanówką. Nie jest to żadna specjalna rocznica, boć ludzie umiłowali sobie daty dzielące się przez piątkę, a więc 15, 20, 25 lat, to też nie obciążam was, jak i w poprzednich latach żadnemi żądaniami laurek, lub prezentów w naturze jak np. funta cukru, bochenka chleba, lub kawałka kiełbasy! Boć takie podarki na dzisiejsze czasy są bardzo kosztowne. Poprzestańmy więc jak dawniej na platonicznej miłości, a najwyżej na buziaczku z dubeltówki.

Zdawałoby się, że ten z dzienników, który już przeżył czasy najeźdźców moskali, uzurpatorów okupantów, ten będzie żył dalej w spokoju. To wszystko jednak tylko się zdawało, boć kłopoty te wcale się nie zmniejszyły, można nawet powiedzieć „wypiętrzyły" się, jak nigdy. Kilkanaście strajków, pare spraw sądowych, brak papieru i innych materjałów drukarskich, wreszcie najobyczajniejsza rzecz, o której wstyd mi pisać— bomba rzucona do hali maszyn, oto wiązanka przyjemności nierozłącznych przy redagowaniu pisma.

Ależ czy to wszystko może zrazić redaktora do zejścia z raz obranej drogi?

Służy się dobrej sprawie, ta sprawa musi być święta dla wielu, bardzo wielu w naszym kraju, bo czyż inaczej miałby „Rozwój" tylu czytelników.

Dziennik to żywa rzecz, to nerwy społeczne, to tętno krwi naszej. Nie składa się on z wyrzeźbionych protokułów sądowych, ani policyjnych, jeno chwyta je fotograficznie szybko i w odpowiedniem zabarwieniu przerzuca na papier. Przy tym pośpiechu niejedno zdjęcie nie uda się wcale, na innym wyjdą pewne plamki świetlne, boć migawki nie działały sprawnie, ale te nieudatne próby nie mogą zatrzeć całokształtu kierunku dziennika i muszą być przez publiczność pobłażliwie oceniane.

„Rozwój" dziś jest potężną instytucją, a w Łodzi ma on swoją historję. Karty jego są czyste, nie zbrukane żadnym brzydkim czynem. I zdaje się, że mu się należy, tylko uznanie szczere i zupełnie zasłużone. Nie piszemy to w celu własnej pochwały. Taka pochwała byłaby brzydką i niewonną. My tego nie żądamy, ale prosimy dla niej o należny szacunek. Jest to najpierwsza instytucja w Łodzi, którą ją dźwignęła na rydwan polskich grodów i wzięła polską duszę. Dziś Łódź, a 22 lata temu, jakaż to obrzydnia różnica. Przecież żyją ludzie, którzy ją dawniej znali, niech oni ocenią.

A któż na to dzwonił?

Trzeba było być w Redakcji i ocenić całe pasmo tych nieprzyjemności, które Redakcja przeszła.

Ona całą duszę swoją wlała w to miasto.

Ani groźby, ani kary, ani więzienia kazakowskie nie powstrzymały ją od tego, aby nawoływać tych, do których przemawiała Redakcja, do wiary w lepsze czasy, w odrodzenie narodu.

— Hej, bracia, nie traćcie ducha. Polska musi żyć i żyć będzie. Oto jedno hasło, które rozbrzmiewało z łamów tego pisma.

Bóg dobry wysłuchał naszych próśb i skarg i wrócił Polskę.

I powinniśmy dziś złożyć pióro i dziękując Panu zawołać: „Mamy Polskę, mamy wcześniej tą odrodzoną naszą Ojczyznę, niż sami myśleliśmy, niż najśmielszy umysł to mógł przypuszczać".

Ale ta Polska przyszła wśród smutnych okoliczności. Nie jasne promienie słońca, ale inglistе dni jesienne jej towarzyszą. Nie miłości pieśń, lecz czarnych mgieł śmiertelnych zgrzyt wtóruje jej odrodzeniu. Czyż to są pieśni nad promienistą kołyską dziecka ukochanego?

Złodziej na złodzieju jedzie i złodziejem pogania. Wstyd o tem mówić, wstyd to powtarzać wobec naszej bohaterskiej armji, wobec naszych wielkich myślicieli i poetów, ale powtórzyć trzeba, bo byłoby wstyd większy, hańba straszniejsza

Przedstawiciele prasy u Paderewskiego.

Premier wygłosił exposé o obecnym położeniu.

(Od wł. korespondenta.)

Warszawa, 29 listopada. Premier Paderewski przyjął dziś przedstawicieli prasy, przed którymi wygłosił exposé w sprawie obecnego położenia.

Zaznaczył on na wstępie, że sytuacja, jakkolwiek poważna, nie daje powodu do niepokoju. Chwilowe przesilenie będzie niebawem zażegnane.

Exposé swoje co do sytuacji ogólnej premier rozdzielił na trzy punkty: 1) wojna, 2) pokój, 3) aprowizacja.

Co do pierwszego punktu premier podkreślił, iż pokoju z bolszewikami zawrzeć nie możemy. Z chwilą, gdy weszliśmy w skład państw sprzymierzonych, musimy podporządkować się ogólnym, obowiązującym wszystkich przepisom.

Traktat nie pozwala nam zawierać oddzielnego pokoju.

W sprawie pokoju premier zaznaczył, że użył wszystkich wysiłków aby, zabezpieczyć Polsce jak największe korzyści. Niestety otrzymał wiadomość o projektowanem 25-letniem aprowizorjum w Galicji Wschodniej. Pod tym względem jednak premier podtrzymuje w dalszym ciągu to co powiedział w Sejmie, że, traktatu niedającego w bezwzględne posiadanie Polsce Galicji Wschodniej nie podpisze. W związku z tą kwestją ostatnio konwent Seniorów uchwalił, iż będzie do Paryża wysłana specjalna delegacja poselska w celu obrony praw Polski.

Sprawa aprowizacyjna jest załagodzona. Otrzymujemy obecnie zboże z Poznańskiego, na przeszkodzie stoi brak taboru, lecz trudność ta już wkrótce zostanie usunięta, gdyż otrzymamy tabor z Anglji i lokomotywy z Ameryki.

W każdym razie wojsko otrzymało już dostateczną ilość zboża.

Jeżeli chodzi o dalszą przyszłość, to mamy zabezpieczony transport zboża z Ameryki.

Prezydent Wilson już podpisał dekret na wysłanie 100 tysięcy ton, później zaś będziemy mogli otrzymać jeszcze 200,000 ton.

Jedyną trudność stanowi brak ziemniaków, które w wielkiej ilości zmarzły, dla tego też zostanie ustanowiona dyktatura ziemniaczana i ludność otrzymywać będzie kartofle w liczbie ograniczonej.

Granice Polski muszą być ustalone.

Tak pisze prasa angielska, olśniona zwycięstwami oręża polskiego.

„Times" donosi: Polska kontrofensywa między Dźwiną a Berezyną rozwija się pomyślnie. Polacy odzyskali terytoria, utracone przed trzema tygodniami, w czasie nastąpienia bolszewików. Obecnie zaś są na południu od Lepla w linji Dzisienia. Na Wołyniu zajęli Zwiahel i są obecnie **niedaleko** wojsk Denikina. Rzeczą oczywistą jest, że powodzenie to nie jest skutkiem usunięcia sił bolszewickich z frontu polskiego. Polacy wciąż wciągają w bitwę, prócz wojsk nieregularnych, od ośmiu do dziewięciu dywizji bolszewickich. Szalona ofenzywa bolszewicka trwała przez cały czas bez względu na grożące Petersburgowi niebezpieczeństwo.

W chwili, gdy wszystkie armje przeciwbolszewickie są rozbite, fakty te zmuszają Wielką Brytanję i Aljantów do zwrócenia większej uwagi na Polskę w styczności z kwestją przyszłości Rosji. Polityka konferencji paryskiej w sprawie granic wschodnich Polski, odkładając ustalenie ich do czasu rekonstrukcji Rosji, nie może być przeprowadzoną w nieskończoność, szczególnie dlatego, że żaden polityk lub też grono polityków nie może rozprawiać z autorytetem o jutrzejszej Rosji. Granice wschodnie Polski muszą być ustalone i musi być wprowadzony tymczasowy regime dla rządzenia temi częściami Litwy, Białej Rusi i Wołynia, których cywilizacja jest polską i które przez polaków zostały zwolnione od bolszewików.

Istnieje plan, aby utworzyć dwa państwa autonomiczne po za granicami Polski; państwa te w ciągu 20 lat byłyby rządzone przez kierowników, wyznaczanych przez prezydenta Polski. Wilno i Lwów mają być stolicami tych państw. Plan ten zawiera zatem zgodne z życzeniem mocarstw koalicyjnych, rozwiązanie kwestji Galicji Wschodniej.

P. Patek, poseł polski w Czecho-Słowacji, który udaje się obecnie do Paryża, jako delegat na konferencję zamiast Paderewskiego, ma poglądy i politykę wspólną z Piłsudskim. Rozumie się, że został on upoważniony do przedłożenia rozwiązania kwestji granic Polski według tych zapatrywań.

Pobożne westchnienie.

Austrja — O Herr Gott! Gdybym miała choć tyle kartofli, co pieniędzy, to przynajmniej osłodziłoby mi gorycz niewdzięczność świata.

Zapytanie.

Lwów, 29 listopada (PAT.) Władze aresztowały tu ukraińca Hankiewicza, za antypolską agitację polityczną. Hankiewicza osadzono w więzieniu sądu polowego.

A u nas, w Łodzi, P. P. S. urządzała uroczyste przyjęcia tego „towarzysza". Czy nie powinna by się dostać pod sąd?

Na Łotwie.

Lion, 29 listopada. (PAT.) Rząd łotewski zawiadomił Niemcy notą o zerwanie stosunków dyplomatycznych między tymi krajami.

Rząd łotewski podaje jako fakt, że generał Eberhardt bierze pod swoją opiekę wojska walczące przeciw Łotwie.

Z Berlina nadchodzą natomiast wiadomości, że wojska łotewskie są w pełnym odwrocie. Walki trwają w okolicy Mitawy i Bauska. Kilka dywizji kurlanskich bierze udział w walkach. Gwałtowne walki toczą się również w okolicy Radziwiliszek.

Serbowie w Strumicy.

Berlin, 29 listopada. (PAT.) Dnia 26 b. m. wojska serbskie weszły do powiatu Strumicy, a równocześnie serbskie władze cywilne objęły administrację powiatu.

KRONIKA TELEGRAFICZNA.

Stosunki w północnej Kurlandji przybierają coraz bardziej charakter bolszewicki. Uzbrojone bandy przeciągają przez kraj grabiąc i mordując zarówno właścicieli ziemskich jak i bogatszych włościan. Między innymi zamordowanego znanego barona kurlandzkiego Manteufla.

* * *

Zmarł w Berlinie prezes niemieckiego związku pracy redaktor pisma „Der Tag" Paweł Marks.

* * *

Starszy burmistrz miasta Gdańska, który jako rzeczoznawca przydzielony był do delegacji wersalskiej i wyjechał z tą delegacją do Paryża, powrócił do Gdańska. Wobec wyjazdu delegacji z Paryża dotąd nie obradowano jeszcze nad kwestjami dotyczącymi Gdańska.

* * *

Dekret królewski zwołuje nową izbę włoską na dzień 1 grudnia.

* * *

---

dybyśmy tego nie widzieli, gdybyśmy tego nie dczuli, gdybyśmy na to nie reagowali.

I znów będziemy pracować nad tem, aby te odłe stosunki wyplenić, aby te osty wyrwać, by neutralnych zmusić do szacunku kraju, a czerwonym" ze łba wybić ten ćwiek, który, po a rewolucją nie pozwala im nic nie widzieć.

I wierzymy w to, że tak być musi, wierzymy, że się to stanie, że dzień czystości narodu będzie dniem większym niż wszystkie dotąd uroczystości, niż dzień odrodzenia, niż dzień 3-go maja, bo będzie to święto wyzwolonej duszy polskiej.

Zwycięży świat pracy! duch polski, dusza bez skazy polska, genjusz narodu polskiego.

Zwycięży, ale nie przy tych warunkach, gdzie kruki nikczemne rzucają się z pazurami, dbając jeno o żer dla własnych dziobów i żołądków.

Patrzcie oto nad naszą redakcją ilu tych strasznych czarnych kruków — jaka ich moc i ci co po za redakcją stoją i ci co z niej żyją, patrzcie ilu ich jest. Szpony rozwarły i chcą ją rwać na strzępy, pazury ostrzą, wzrok swój utkwiły w ciało nie tknięte ani przez drapieżnego wilka-północy — moskala, ani przez hijenę środkową Europy-niemca! I myślę, że im się to uda. Zniszczyć nieomal ćwierć wiekową pracę.

Straszą swoimi dziobami, straszą batem, ci hołdownicy Leninów i Trockich, nikczemnicy podli, łakomce, którym nalejemy w gardziel kruszczu roztopionego, aby ich łakomstwo i nikczemność uspokoić. Mienią się być polakami, ale to wysłanniki tych, co Polskę gnębili.

Przyjdzie czas kiedy Polska zażąda od nich rachunku i wyklnie ich do dziesiątego pokolenia, wytnie z liczby obywateli polskich!

Historja to nieubłagany Sędzia.

Zrejcie to ciało, drzejcie je szponami waszej głupoty i chciwości, ale te rany będą tylko zewnętrzne, wy i wasze pokolenie szczeźniecie, stoczą was najpodlejsze robaki, a prawda i Polska tryumfować musi! z nią i my żyć będziemy.

Niech was nie nęci dzisiejsza wasza siła. Runął Babilon. Zginęło Jeryho, po Kartaginie nie zostało nic prócz wspomnień. Stanie się to z wami nieprzyjaciele prawdy, zwolennicy brutalnej siły.

Tymczasem idziemy dalej wśród głogów i cieni. Proszę przypomnieć sobie pierwszy numer „Rozwoju" który rok temu wyszedł na świeżo zmontowanych maszynach. Był czarny— wyglądał jak mulat... Ale już w pare dni przybierał coraz wyraźniejsze formy i dziś wychodzi tak, jaktego wymaga technika.

To samo dzieje się dziś z naszą Ojczyzną... Zarysowywa się trochę niekształtnie, trochę ciemno, ale powoli wraca jej moc państwa silnego i samodzielnego.

Jeszcze parę miesięcy czy lat, a Michał Archanioł wypędzi z niej złe duchy swym mieczem, jak je wypędzał z Raju.

Odwieczne prawa historyczne ciągle się powtarzają.

X. X.

Marszałek Foch uda się w najbliższym czasie w podróż do Stanów Zjednoczonych.

* * *

Krótkie panowanie bolszewickie kosztowało Węgry 18 miljardów koron.

* * *

Pośród jeńców niemieckich znajdujących się w obozach francuskich oddano sądom francuskim 70 oficerów i 500 żołnierzy za zbrodnie, popełnione w czasie okupacji północnej Francji.

* * *

Wojska francuskie ujęły w swe ręce rządy nad odcinkiem kolei bagdadzkiej, idącym w stronę okupacji francuskiej.

* * *

Ruch republikański, którym kierują: Take Jonescu i generał Averescu, objął już Rumunję, rozszerzył się na Besarabję, Transylwanję i Bukowinę, przybierając kierunek niebezpieczny dla dynastji.

* * *

Pisma amerykańskie donoszą, że dn. 29-go października przybył do Nowego Jorku ambasador Polski, Kazimierz Lubomirski z żoną, córką i 3 synami.

W rozmowie z dziennikarzami rzekł, że stan aprowizacyjny w Polsce znacznie się polepszył. Polsce jednak potrzebne są surowce i pszenica. Ambasador przywiózł do Ameryki 37 skrzynek wina szampańskiego...

Ten godnie przywita Nową Ziemię.

Z Łódzkiej Miejscowej Rady Opiekuńczej.

Na plenarnem posiedzeniu członków Łódzkiej Miejscowej Rady Opiekuńczej łącznie z członkami komisji rewizyjnej, po wysłuchaniu sprawozdania o malwersacji, dokonanej przez urzędnika Rady, Czesława Stępowskiego i przyjęciu do wiadomości oświadczenia obecnych na zebraniu członków, którzy przez czas trwania malwersacji byli w Zarządzie, że za niedopatrzenia swoje materjalnie odpowiadają, przyjęto jednogłośnie następującą uchwałę:

1) Członkowie Rady Opiekuńczej z dniem dzisiejszym składają swe mandaty i wybierają Komitet Wykonawczy z 3 osób, który czasowo będzie prowadził interesy Rady aż do uformowania się w porozumieniu z R. G. O. nowego składu Rady.

2) Łódzka M. R. O. wybiera nową Komisję Rewizyjną, której powierzone zostanie łącznie z rewidentami wydelegowanymi przez R. G. O. dokładne sprawdzenie ksiąg.

Do Komitetu Wykonawczego wybrani zostali: pp. ks. Wyrzykowski, S. Barciński i L. Chwalbiński.

Do komisji rewizyjnej: pp. Jarzębowski, Łukomski i Naruszkiewicz.

Podpisy:

S. Barciński, Cz. Chrzanowski, L. Chwalbiński, F. Drozdowski, W. Dybczyński, L. Grohman, W. Groszkowski, E. Kaizerbrecht, L. Kościński, dr. Maybaum, R. Tulin, E. Wagner, ks. Wyrzykowski, pastor Gundelach, W. Kaffanke.

Import z Anglji.

Niedawno władze angielskie wysłały do Polski 38 żydów urodzonych w Polsce, którzy w Anglji dopuścili się przekroczenia przepisów państwowych. Okręt przywiózł ich do Gdańska, skąd udali się do Mławy. Tu ich zaaresztowano i wysłano do Warszawy jako podejrzanych o bolszewizm.

Sproszkowane mleko.

Jednym z największych czynników w przemyśle mleczarskim jest wyrób sproszkowanego mleka według metody zapoczątkowanej około piętnastu lat temu. Obliczenia z roku 1914 wykazują, że w Stanach Zjednoczonych wyrobiono w tym roku 20,000,000 funtów sproszkowanego mleka. Z tej sumy niemal połowa wyrabiana była w Stanie New Jork.

Winsconsin zajmował wtedy drugie miejsce, a Stan Michigan trzecie. Wszelakie odmiany mleka, lub maślanka suszone są obecnie z wielkiem powodzeniem. Zapotrzebowanie na wyroby suszonego mleka w tym kraju są obecnie tak wielkie, że wszelki zapas tegoż spotrzebowany jest w Stanach Zjednoczonych. O eksporcie myśleć nie można.

Może by u nas kto zajął się tą sprawą? Jest to interes, który da kolosalne zyski.

„Kur. Codz. Amer."

Tam, gdzie praca kipi.

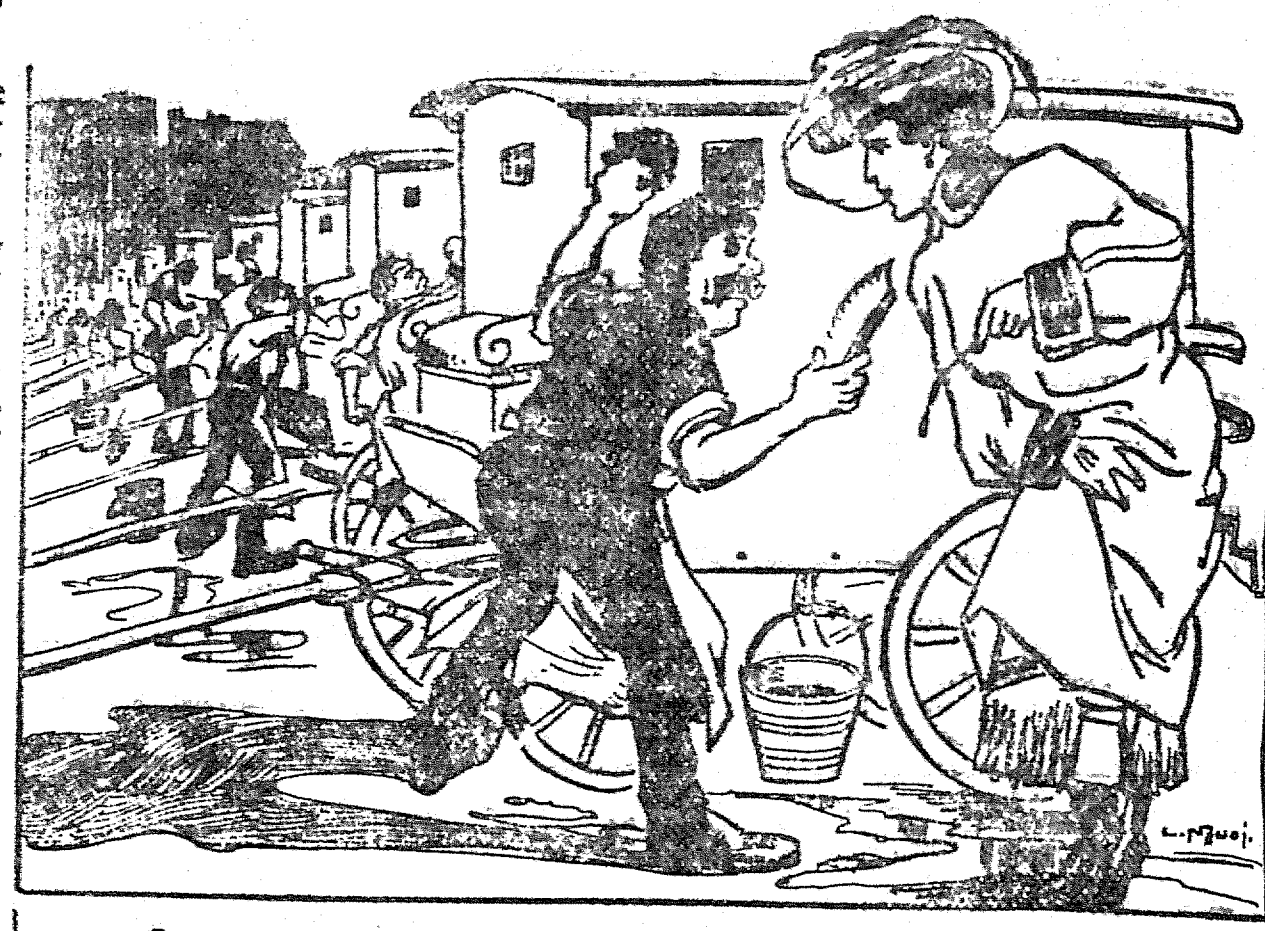

— Co wy tu robicie?

— A to, proszę pani prokuratorowej, tylu złodziei się tera namnożyło, że musimy ich co rychlej galanto z kraju wywieźć.

Rząd sowietów nie proponował Polsce pokoju.

(Od własn. korespondenta).

Warszawa, 29 listopada. Na skutek interpelacji posła Perla w sprawie zakończenia wojny z bolszewikami, były wice-minister Skrzyński udzielił kategorycznej odpowiedzi, że:

1) Rząd sowietów nie zwracał się do Polski z propozycjami pokojowemi.

2) Nieprawdą jest, jakoby Polska prowadziła wojnę z rozkazu koalicji. Wojna ta jest koniecznością państwową, posiada charakter jedynie obronny, a zresztą wynika jej dają nam wielkie atuty polityczne na wschodzie i błędem nie do darowania byłoby nie wyzyskanie tej sytuacji.

Łotwa i Estonja nie zawrą pokoju z bolszewikami.

Dążą one do ścisłego sojuszu z Polską.

(Od własn. koresp.)

Wilno, 29 listopada. Na konferencji w Dorpacie, która odbyła się między Łotwą a Estonją w sprawie wymiany jeńców z bolszewikami, obecny był również przedstawiciel naczelnego dowództwa wojsk polskich w charakterze informacyjnym.

Z konferencji tej wyniósł on wrażenie, że państwa te nie zawrą pokoju z bolszewikami.

Obecny na konferencji przedstawiciel Litwy napadał na Polskę, zarzucając jej prześladowanie litwinów.

Podczas pertraktacji zapadła nader ważna decyzja o zawiązaniu ścisłejszego stosunku militarnego i politycznego między Łotwą, Estonją i Polską.

Głód i nędza w stolicy Niemiec.

Położenie jest beznadziejne rozpaczliwe i pogarsza się stale.

Poznań, 28 listopada (PAT). „Kurj. Pozn." podaje w dzisiejszym wydaniu list wyższego urzędnika z Berlina, w którym scharakteryzowane są m. i. obecne stosunki w Niemczech w słowach następujących:

„Położenie w Berlinie jest tak złe, jak to sobie tylko wyobrazić można. Niema co jeść, niema opału, światła i t. p. codziennych potrzeb. Wolność! Jakież to piękne. A do tego ten niesłychany brak bezpieczeństwa. Ciemne żywioły wszędzie się rozpościerają. Człowiek czuje się szczęśliwym, że dotąd zdołał wyjść jeszcze cały. 90% uczestników tej nieszczęśliwej wyprawy wróciło przestępcami.

Pierwszym największym błędem, który rząd popełnił, to zapomogi dla bezrobotnych. Robotnikowi, który bez własnej winy nie może znaleźć pracy, życzę z całego serca tej zapomogi. Ale kto dziś korzysta z tych zapomóg. Ludzie, którzy nigdy w życiu nie pracowali, gracze, handlarze i zbrodniarze. Wszyscy oni pobierają zapomogi dla bezrobotnych i wcale nie myślą pracować. A któż to wszystko zapłaci. Oto ci naiwni, którzy jeszcze pracują. Ale co się tem wszystkiem przejmować i denerwować, gdy nic się zmienić nie może".

Tak przedstawia położenie w Niemczech niemiecki państwowy urzędnik w liście z dnia 8-go listopada. List ten wymownie odpowiada na głosy tych, którzy pod wpływem informacji z mętnych źródeł twierdzą, że w Niemczech jest wszystkiego wbród.

Wszystkim tym, którzy oddali ostatnią posługę drogim nam zwłokom

ś. ✝ p.

GUSTAWA RYTERA

Proboszczowi z Chojen ks. Knapskiemu, za gorące słowa pociechy, oraz cechowi rzeźnickiemu składa z głębi zbolałych serc staropolskie „Bóg Zapłać"

3051 1 **RODZINA.**

Dalsze szczegóły afery por. Wąsowicza.

a) Dochodzenie w sprawie nadużyć porucznika Władysława Wąsowicza, b. przewodniczącego komisji poborowej w Łodzi posuwa się naprzód i dostarcza coraz to nowych szczegółów.

W związku z tą sprawą delegowana była z Warszawy specjalna komisja wojskowo-śledcza do Łodzi, złożona z trzech sędziów śledczych, majora Grubskiego, kapitana Rykowskiego i porucznika Waszczyńskiego w celu dokładnego stwierdzenia przestępstwa porucznika Wąsowicza.

W ciągu dwudniowej konferencji, wspólnie z komisją rewizyjną, z ramienia Dowództwa generalnego okręgu w Łodzi ujawniono szereg nadużyć służbowych oraz przestępstw kryminalnych.

Dochodzenie ustaliło fakt, iż por. Wąsowicz pobierał łapówki po kilka i kilkanaście tysięcy marek. Popisowi, pragnący uwolnić się od wojska, wręczali Wąsowiczowi pieniądze za pośrednictwem osób, cieszących się zupełnem zaufaniem Wąsowicza.

Śledztwo wykazało, iż między innymi: Szmul Freund dał 10 tysięcy, a Berek Freund 9 i pół tysiąca marek, aby uwolnić się od służby wojskowej, Akawic, zięć łódzkiego nadrabina Treistmana, dał 7,000 marek. Zarówno wymienieni, jak i inne osoby, którym dowiedziono, iż dali łapówkę, zostali aresztowani.

Do śledztwa pociągnięto kilkanaście osób.

W aferze por. Wąsowicza zamieszanych jest kilku urzędników i osób prywatnych.

Sędzia śledczy porucznik Waszczyński przydzielony został na stałe do komisji rewizyjnej w Łodzi, w celu współpracy.

Porucznik Wąsowicz umieszczony został w więzieniu śledczym i znajduje się pod ścisłym dozorem.

KRONIKA.

— Uroczysty obchód powstania listopadowego.

Staraniem Towarzystwa szerzenia wiedzy wśród żołnierzy odbyły się wczoraj, o godzinie 3, 5 i 8 i pół wieczorem trzy uroczyste akademje w teatrze Polskim ku uczczeniu powstania listopadowego. Akademje te, przeznaczone zarówno dla ludności cywilnej jak i dla wojskowości, wypełniły szczelnie widownie. Program był nader urozmaicony.

Akademję, tak popołudniową jak i wieczorną, zakończyła apoteoza wykonana przez żołnierzy.

Cała uroczystość wywarła bardzo podniosłe wrażenie.

Dochód z akademji przeznaczono na szerzenie wiedzy wśród żołnierza polskiego.

— O podręczniki szkolne dla żołnierza polskiego na froncie.

Jak nam donoszą — 10 Grudnia r. b. przyjedzie z frontu na parę dni do Łodzi kapelan strzelców Kaniowskich, ks. prefekt Walerjan Olesiński ze zleceniami od żołnierza polskiego.

Przedewszystkiem — prócz ciepłej odzieży — gwałtownie potrzebnej — nasi wojacy proszą o stare lub zbywające polskie podręczniki szkolne, które należy składać Lidze kobiet, w Kancelarjach Głównej poczty, telegrafu lub telefonu w Łodzi.

Chyba w tym wypadku kapelana ks. Olesińskiego nie spotka zawód i chciwym wiedzy szeregowcom przywiezie on upragnione książki.

— Wielki Kiermasz Gwiazdkowy.

a) Łódzki Oddział Czerwonego Krzyża urządza w dniu 19, 20 i 21 grudnia, w Sali Koncertowej „Wielki Kiermasz Gwiazdkowy", z którego dochód przeznaczony będzie na miejscowe szpitale wojskowe i izby chorych żołnierzy. Komitet Kiermaszu zakrzątnął się energicznie, aby dodzianie we wszystko na kiermaszu zaopatrzyć się mogli, począwszy od upominków gwiazdkowych, a skończywszy na artykułach spożywczych. Uproszone panie zaczęły już zbierać w sklepach ofiary oraz fanty na loterję; nie wątpimy, że spotkają się wszędzie z uprzejmym i przychylnym przyjęciem.

— Zwrot maszyn.

a) Ministerstwo Spraw Wewn. zawiadomiło okólnikiem swym Magistrat, iż wszelkie reklamacje w sprawie zwrotu maszyn zabranych przez niemców podczas okupacji należy czynić w porozumieniu z Ministerstwem Przemysłu i Handlu.

Dotyczy to również koncesjowanych przedsiębiorstw miejskich, z których szczególnie ucierpiała elektrownia przez rekwizycje turbo-generatora oraz kolejki elektryczne przez zabieranie kabli i t. p.

— Wstrzymanie wypłat.

a) Ministerstwo Spraw Wewn. zawiadomiło Magistrat, iż kasy powiatowe częściowo i obecnie płacić będą Magistratowi za zaległe należności za kwatery oficerskie. Jak wiadomo Magistrat z powodu braku funduszów na ten cel wstrzymał wypłaty hotelom. Po otrzymaniu należności od państwa, sumy powyższe będą wypłacane.

— Dodatki nauczycielskie.

a) W dniu wczorajszym rozpoczęto wypłacać nauczycielom szkół powszechnych w Łodzi przyznane przez Sejm dodatki do pensji. Wczoraj otrzymali pieniądze nauczyciele 20 szkół polskich, 20 niemieckich i 20 żydowskich. W poniedziałek i wtorek wypłacane będą dodatki nauczycielom pozostałych szkół. Wysokość dodatków do pensji stanowi od 120 do 300 marek, względnie do kategorji zajęć.

— Opieki szkolne.

a) W celu stworzenia komisji organizacyjnej opiek szkolnych oraz rozważenia sprawy organizacji sekcji zarządu Koła, uzis, w niedzielę, o godzinie 3 ej po poł. odbędzie się zebranie w lokalu byłych Kursów pedagogicznych, przy ul. Dzielnej Nr. 44.

— Zniesienie nauki przedmiotów judaistycznych w szkołach powszechnych.

a) Rada szkolna okręgowa zważywszy, że nauka języka hebrajskiego współrzędnie z nauką języka polskiego w szkołach powszechnych jest a b s u r d e m p e d a g o g i c z n y m, ponieważ dziecko nie będzie mogło robić postępu w języku polskim, o ile równocześnie z nim wtłaczać mu będą całe ustępy hebrajszczyzny, obce treścią jak i formą, nauczyciele hebrajscy, to nie pedagodzy, nie rozwijają oni duszy dziecka, przeciwnie, zabijają ją bezmyślnem i monotonnem powtarzaniem wyjątków z ksiąg hebrajskich. Z tych przyczyn Rada szkolna postanowiła skasować w miejskich szkołach powszechnych naukę przedmiotów judaistycznych.

— Sprawa gruntów szkolnych.

a) Rada Szkolna okręgowa postanowiła, aby grunta, stanowiące własność miasta i położone przy szkołach powszechnych, oddać w dzierżawę, przyczem nauczycielom przysługiwać będzie prawo pierwszeństwa do otrzymania dzierżawy.

Wobec powyższego odnośny równoważnik będzie wypłacany wszystkim nauczycielom bez wyjątku.

— Z Sejmiku powiatowego.

a) Na ostatniem posiedzeniu Sejmiku powiatowego, pod przewodnictwem starosty A. Remiszewskiego, załatwiono sprawy następujące:

Uchwalono zaciągnąć pożyczkę 200,000 mk. na uzupełnienie kosztorysu budowy drogi Łódź—Rzgów, gdyż z powodu zredukowania kosztorysu przez ministerjum powstał niedobór; nadto uznano za konieczne zaciągnąć pożyczkę na budowę drogi Łódź—Wiskitno—Wola Rakowa—Zgierz—Piątek—Głuchów—Srock, w sumie 2½ miljona marek.

W celu zaopatrzenia ludności na zimę w opał, postanowiono zwrócić się do rządu o natychmiastowy wyrąb lasów państwowych.

Ażeby dać możność opieki dziatwie schronisk łódzkich, uchwalono otworzyć w powiecie schroniska i domy poprawcze dla dzieci.

Zatwierdzono zmodyfikany budżet na rok 1919-20 na mk. 5,860,000.

Do komisji aprowizacyjnej wybrani zostali pp. Kamiński, Klimek, Pokorski, Wajgt, Jasiewicz, Goszczyński, Lorow i Szubert.

— W sprawie telefonów.

a) Wobec odczuwanego dotkliwie braku telefonów w Łodzi, Urząd starszych Zgromadzenia kupców łącznie z łódzkim Komitetem giełdowym — zwrócili się do ministerjum poczt i telegrafów, ministerjum skarbu oraz ministerjum przemysłu i handlu z memorjałem, w którym przedstawiają położenie miasta, spowodowane zbyt ograniczoną siecią telefonów. Łódzka stacja przy ul. Moniuszki doprowadzona jest do pojemności 400 abonentów.

Podczas, gdy Warszawa obecnie już posiada przeszło 15,000 abonentów, ilość 400 dla tak znacznego ośrodka przemysłowego, jakim jest Łódź, nie może być wystarczającą, zwłaszcza, że w tej liczbie znakomitą przewagę abonentów stanowią urzędy państwowe, wojskowe i komunalne.

Jeżeli rozszerzenie i uruchomienie sieci telefonicznej — napotyka na trudności z powodu nieprzyznania ministerjum poczt i telegrafów niezbędnych na ten cel kredytów, to Urząd starszych Zgromadzenia Kupców i Komitet giełdowy uprasza ministerjum o oddanie sieci telefonicznej w Łodzi w ręce prywatne, by uwolnić miasto nasze od tak dotkliwie odczuwanej powszechnie klęski — braku telefonów.

— Podwyższenie ceny cukru.

a) Wydział zaprowiantowania w Łodzi postanowił od soboty ubiegłej podwyższyć cenę cukru w sprzedaży hurtowej do mk. 2.53 za funt, zaś w sprzedaży detalicznej do mk. 2.75 za funt.

— Sprawozdania.

Sprawozdanie kasowe ze znaczka na „Ciepłą odzież dla żołnierza", urządzonego staraniem Koła Polek w dniu 26 października 1919 roku, przedstawia się jak następuje:

Zebrano ogółem mk. 6,834.50, wydatkowano mk. 1,640.75, osiągnięto czystego zysku mk. 5,193,75.

Powyższa suma została przeznaczona na kupno ciepłej odzieży dla żołnierzy.

— **Koło polskiej młodzieży robotniczej.**

c) W tych dniach odbyło się zebranie organizacyjne Koła polskiej młodzieży robotniczej pod przewodnictwem p. Augustyniaka.

Cel Koła—danie młodzieży niższych sfer sposobności do godziwych rozrywek i wspólnego kształcenia się. Jest już zorganizowana i sekcja Koła, która mieścić się będzie przy ulicy Dzielnej 44.

Dążeniem Koła będzie szerzenie ideałów cnoty i miłości Ojczyzny. Zarząd urządzać zamierza wykłady, zorganizować chóry, ćwiczenia gimnastyczne, urządzać wycieczki po mieście i okolicy i t. p.

— **Towarzystwo niesienia pomocy żołnierzowi polskiemu.**

Zebrane przez uczenice 8-mio klasowego gimnazjum żeńskiego H. Miklaszewskiej w Łodzi, z okazji imienin dyrektora E. Plajfra, 250 mk. przeznacza się na ciepłą odzież dla żołnierza polskiego.

— **Za fałszowanie mleka.**

c) Urząd walki z lichwą za sprzedaż mleka fałszowanego po cenach paskarskich skazał na grzywny cały szereg mleczarzy.

Kary wynoszą od 25 do 200 mk., mleko zaś bywa konfiskowane.

Teatr i sztuka.

— **Teatr Polski** (Dzielna 18).

Dziś, w niedzielę, po południu o godz. 3-ej po cenach popularnych Teatr daje doskonałą w swoim humorze i dowcipie aktualną krotochwilę satyryczną W. Perzyńskiego pt.: „Polityka".

Wieczór zaś po cenach zwyczajnych ukaże się wodewil A. Szobera, ilustrowany piękną muzyką Sonnenfelda „Podróż po Warszawie", słuchany zawsze z radością, dzięki swej komicznej werwie.

W poniedziałek po cenach najniższych odegrany będzie „Ks. Józef Poniatowski", A. Hertza.

Pierwszy występ znakomitej artystki J. Szylinżanki odbędzie się we wtorek, 3-go grudnia w sztuce J. A. Hertza pt.: „Bez tarczy",

Komunikat.

Przedstawienie w Domu Ludowym.

W niedzielę, dnia 30 listopada, w sali Domu Ludowego, Przejazd 34 Koło dramatyczne ciśnie przy maryjnego przy kościele św. Krzyża pod reżyserią p. A. Mańskiego, art. dram. odegra po raz drugi, na żądanie Szanownej publiczności, a zabronioną za czasów okupantów, sztukę p. t. „Karpaccy Górale", L. Korzeniewskiego, ze śpiewami i tańcami. Ceny bardzo niskie od 50 fen. do 5 mk. Bilety nabywać można w kasie teatru od godz. 10 rano. Mamy nadzieję, że Sz. publiczność wypełni salę teatru po brzegi. ZARZĄD.

3044

KONSTANTYNÓW.

—r—

W dniu 9 listopada r. b. odbyło się poświęcenie lokalu, nowozałożonego na pamiątkę wyzwolenia się z pod jarzma pruskiego, — Domu Ludowego N. Z. R. w Konstantynowie, przy którym mieści się biblioteka, czytelnia i herbaciarnia robotnicza.

Staraniem tegoż związku od kilku miesięcy otwarta została kooperatywa spożywcza „Wyzwolenie", która odrazu zjednawszy sobie ogólną sympatję, rozwija się bardzo pomyślnie.

Takiemu zrozumieniu i takiej pracy Narodowego Związku Robotniczego możemy powiedzieć „Szczęść Boże".

Ciekawy objaw.

W Anglji rodzi się więcej chłopców, jak dziewczyn. Przed wojną było odwrotnie. Jest to zgoła naturalne zjawisko po każdej większej wojnie. W ten sposób natura wypełnia luki, poczynione podczas wojny. Wśród młodszych sufrażystek angielskich panuje z tego powodu radość niesłychana, albowiem mężów się spodziewają. Ale za to stare sufrażystki zgrzytają zębami...

Handel i Przemysł.

Handel z Rosją.

Staraniem polskiego Tow. wschodniego d[ziała] była się konferencja w sprawie handlu wymie[nnego] nego z południową Rosją z panem Jerzym Uti[szem] nowem, szefem misji dyplomatycznej rosyjski[ej] Przewodniczył obradom St. ks. Lubomirs[ki] prezes Rady Towarzystwa polskiego wschodni[ego]. Udział w konferencji wzięła Rada i zarz[ąd] Towarzystwa. Przedstawiciele ministerstwa ha[n]dlu i przemysłu, konsulowie polscy w państwa[ch] wschodnich, przedstawiciele społecznych, pr[zy]mysłowych i handlowych instytucji i banków. Rozpatrzono i przyjęto szereg wniosków, do[ty]czących wymiany towarów pomiędzy Polsk[ą] Rosją.

Ameryka wykupuje kopalnie.

Rokowania amerykańskiego konsorcjum w sprawie nabycia kopalń hr. Larischa dobiegają końca. Konsorcjum zamierza także zakupić kopalnie węgla w zagłębiu zachodnim.

Cena srebra.

„Der Morgen" donosi, że cena srebra w Londynie podniosła się na 73 i pół pensa za uncję.

Wykonanie konwencji kompensacyjnej z Austrją.

Do dnia 13 listopada wywieziono z Austrji do Polski na zasadzie zawartej dnia 21 maja umowy kompensacyjnej następujące ilości towarów:

Gotowej odzieży na 10,000,000 kor., papieru rotacyjnego — 2,800,000 kor., papieru handlowego — 3,500,000 kor., żelaza i towarów żelaznych — 109,750,000 kor., artykułów elektrotechnicznych — 14,600,000 kor., metali 1,172,000 koron, produktów chemicznych 3,725,000 kor., obuwia — 280,000 par. Ogółem wywieziono mniej więcej na sumę 180 miljonów koron.

Dziś i dni następnych **CASINO** Dziś i dni następnych

Faworyta Króla Ludwika XV

Madame Dubarry Arcydzieło kinem. w 7 wielk. aktach.

W roli tytułowej nieporównana gwiazda kinematograficzna **POLA NEGRI**

Rzecz dzieje się w Paryżu i w Tuilleres w okresie panowania Ludwika XV i podczas rewolucji.

Początek przedstawień o g. 3, 5, 7 i 9 wiecz.

Ceny miejsc na I, II, III przedstawienie zwyczajne, na ostatnie podwyższone.

3054—1

ODEON :: Tylko jeszcze dziś i jutro! :: **ODEON**

Wieczór śmiechu. Wieczór śmiechu. Wieczór śmiechu.

Wesoły Małżonek

Farsa w 3 aktach „Union".

Nad program:

TRZPIOT W PUŁAPCE

Duńska komedja w 2 aktach.

Obchód rocznicy wyzwolenia w Warszawie d. 9 listopada r. b.

Początek przedstawień o godz. 4.30.

3055—1

Krep de schin w kolorach
Swealry wełniane damskie
Zamsze na palta, szewioty, sukna
Welny w różnych kolorach
Etamina haftowana i gładka
Obrazowane sukienki haftowane
Flanele

WYBOR WIELKI

R. Margulies

Łódź
Piotrkowska 92

CENY PRZYSTĘPNE.

Obrusy
Pledy i chustki ciepłe
Bielizna damska i męska ciepła
Makapolamy, płótna, batysty
Siatka, płótno pościelowe
Pourdour, makaty, satyny na kołdry
Prześcieradła, ręczniki, chusteczki do nosa

5021

„Kino-Resursa"

przy ulicy Kilińskiego № 117.

PROGRAM od 25 listopada do 2 Grudnia 1919 r.

Bestja Berlina

(Kajzer Wilhelm)

Wszechświatowy dramat w 6-ciu częściach, przedstawiający z całą bezstronnością, życie i intrygi największego despoty w historji świata. 2284

NAD PROGRAM: Obchód 14 Lipca 1919 r. w Paryżu.

Ceny miejsc w Niedziele i święta o 50% wyższe, w pozostałe dni normalne.

ZAWIADOMIENIE.

Nie biorąc pod uwagę znacznie zwiększonych wydatków za wydzierżawienie obecnego programu, Dyrekcja Kino-Resursy nie podwyższa cen w dni powszednie, by dać możność skorzystania szerszemu ogółowi obejrzenia tego, wyjątkowo cały świat zajmującego obrazu, lecz zmuszoną jest unormować nadmierny napływ publiczności i tylko w tym celu podwyższa cenę miejsc o 50% w niedziele i święta.

Bielizna,
Krawaty,
Rękawiczki
Pończochy
M. KOŁODZIEJSKI
ANDRZEJA 3. 2600

Wyroby krajowe.

Świeżo otwarty sklep

„BAZAR POLSKI"

Piotrkowska 102 (w podwórzu).

POLECA WIELKI WYBÓR

Zabawek na Gwiazdkę

Wyroby krajowe.

3015 1

Aptekarnia i Laboratorjum
TARKOWSKIEGO

(dawniej W. Wöbkiewicza) 3029 1

w Łodzi, Cegielniana № 55,

wykonywa wszelkie roboty w zakres drukarstwa wchodzące, jako: tabelowe, akcydensowe, tabelaryczne, sprawozdania, książki i bilety dla fabryk, banków, tow. wzaj. kredytu, przedsiębiorstw handlowych i biur rządowych. Zarządzający Stefan Hyklel.

WYROBY TYTUNIOWE

SPRZEDAŻ HURTOWA i DETALICZNA.

MATEUSZ GUMULAK

Przejazd 40.-Łódź.-Przejazd 40.

POLECA:

Wybór wyrobów tytuniowych, cygar różnych gatunków, papierosów i gilz pierwszorzędnych fabryk.

Ceny umiarkowane. ::: Ceny umiarkowane.

5030—3

Dr. T. Wrotowski

b. Ordynator Szpitala Dz. Jezus w Warszawie. 2894

Specjalista w chorobach wewnętrznych. Rozwadowska 6.

Przyjmuje od 6—7 wiecz.

Dr. H. Sadkowski

choroby wewnętrzne
(specjalnie żołądka i kiszek)

Łódź, ul. Piotrkowska Nr. 129.

Telefon № 139.

Od 9—11 rano i od 3 do 7 po poł. 136—1

Dr. Felix Chmielnitz

ul. Andrzeja Nr. 11.

Choroby skórne i weneryczne. Godziny przyjęć: od 9—11 i od 5—7 i pół p.p. Panie 11—12 rano 1950

Do hurtowni Nawełny poszukuje się zdolnego

MAJSTRA

na obrączkowych.

Tow. Akc.

5031 3 dawn. EMIL HAEBLER.

F. Broniewski i Ska

zakład
meblowo-dekoracyjny
Kawrot 23.

3012 1

Zdolny

SZLYFIARZ

zgrzeblarek przędzalni bawełny poszukiwany. Tow. Akc. dawn. Emil Haebler. 3009—1

Nowootworzony Zakład Zegarmistrzowski

przy ul. Nawrot № 4 **Jana Chmiela**

przyjmuje do reparacji zegary, zegarki, antyki wszelkiego rodzaju. Wykonywanie precyzyjne na ściśle oznaczony czas. Również posiadam wszelką biżuterję ze złota i srebra **po cenach możliwie najtańszych.** 3020 1

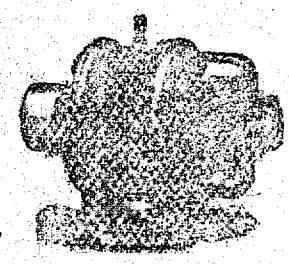

Warsztaty elektrot. i biuro instalacyjne

A. Meister i Ska

Łódź, Piotrkowska Nr. 153.

Wykonywanie światła i siły elektrycznej. Instalowanie prądów słabych: jak dzwonków, telefonów i piorunochronów.

Warsztaty reparacyjne.

Dynamo-maszyn motorów i transformatorów wszelkich systemów. Budowa kolektorów i ankrów, jak również wykonywanie wszelkich części do maszyn elektrycznych. **Sprzedaż hurtowa i detaliczna** wszelkich materjałów elektrotechnicznych. 2665—1

Kupno—Komis. W sklepie Komisowym „PARAWES", Piotrkowska 175. Sprzedaż hurt. i det.

WSZYSCY, czy to chłop czy niewiasta
OBUWIE ze wszystkich krańców miasta 3050 1
„ERFASIEM", znanym z wytrwałości
ZELUJĄ bogaci i prości...

Cena zaspokaja nowych i starych podróżnych. B. mk.

Pierwszorzędny Krawiec Wojskowy

SZ. WEKSLER, Piotrkowska 32

przyjmuje wszelkie zlecenia dla wojska z własnego i powierzonego materjału; posiada na składzie **kożuszki i bekiesze** n. futrze. **Ceny przystępne.** 3056

OGŁOSZENIE.

Dnia 26 b. m. znaleziono w bramie domu przy ulicy Aleksandryjskiej Nr. 14 paszport na imię „Stefanja Herman" urodz. Troszewska, za Nr 2673951, wydany w roku 1918 przez władze niemieckie w Warszawie; bilet za Nr. 35799, na jednorazowy bezpłatny przejazd w wagonie klasy II od stacji Radom do stacji Łódź i z powrotem na imię Stefanji Herman, wydany przez Dyrektora Wydziału Drogowego w Radomiu; zaświadczenie serji A., za Nr. 1283, wydany przez Wydział Drogowy Dyrekcji Radomskiej Polskich Kolei Państwowych, na imię Stefanji Herman.

Właściciel wyżej wymienionych dowodów osobistych może zgłosić się do Urzędu Śledczego Ekspozytury w Łodzi, przy ulicy Kilińskiego Nr. 156, do akt. za Nr. 276|19 B. I. w I-ej Brygadzie.

Komendant I Brygady.

Skład materjałów aptecznych
L. Rechtman i St. Heilborn

Piotrkowska 207

poleca na nadchodzące święta w wielkim wyborze: Mydła, Perfumy i Kosmetykę krajową i zagraniczną. Skład został zaopatrzony również w środki opatrunkowe, chemikalja, oleje i smary dla fabryk i użytku domowego. 2949n1

Ból głowy usuwa szybko radykalnie Nervomigren Motor

Państwowy Urząd Zakupu Artykułów Pierwszej Potrzeby

Komisja Włókiennicza poszukuje

1) Kalkulatora tkanin,

ze znajomością towarów, tkactwa i wykończalnictwa.

2) Doświadczonego buchaltera,

obeznanego z włókiennictwem.

Objęcie posad natychmiastowe.

Oferty tylko pisemne, własnoręcznie pisane, z powołaniem się na referencje i z oznaczeniem wymaganego wynagrodzenia należy przesłać do Komisji Włókienniczej w Łodzi, Al. Kościuszki 1, III piętro. 3026:2

LECZNICA LEKARZY SPECJALISTÓW

Piotrkowska Nr. 17, drugie podwórze.

9—10	choroby chirurgiczne uszu gardła i nosa	codziennie	dr. Goldberg
9—10	choroby oczu	„	dr. Garliński
10—11	choroby wewnętrzne	„	dr. Magdziak
11—12	chor. skórne i weneryczne	„	dr. Dutkiewicz
11—12	choroby kobiece	„	dr. Ługowski
12—1	chor. wewnętrzne i dziecinne (płuc i serca)	„	dr. Osiecki
12—1	chor. chirurg. i kobiece	„	dr. Artyfikiewicz
1—2	chor. skórne i wener.	„	dr. Skuniewicz
2—3	choroby nerwowe	pon., środa i piątek	dr. Mittelstaedt
2—3	choroby oczu	codziennie	dr. Michalski
5—4	chor. wewnętrzne i dzieci	codziennie prócz środy i soboty	dr. Jekiel

UWAGA: 1) **Lecznica otwarta codzień prócz świąt.**
2) **Porada 5 mk. Operacje i opatrunki wszelkiego rodzaju — od umowy.** 250[illegible]

Gabinet Röntgenowski

pod kierunkiem **D-ra HENRYKA GOLDBERGA**

Lecznica „Unitas" Pusta 19. — Prześwietlania, zdjęcia, leczenie.

Godziny przyjęć: 10—12 i 4—6 wiecz. 2817-ns-5

Do wynajęcia

zaraz

LOKAL składający się **z dwóch pokoi i kuchni,** z elektrycznością, na biuro II piętro. Oferty pod „Lokal". r1

Poszukiwany jest

do kantoru jednego z większych przedsiębiorstw przemysłowych pod Łodzią zdolny

buchalter-korespondent,

władający biegle językiem polskim. Znajomość języków niemieckiego, angielskiego, francuskiego i rosyjskiego pożądana, lecz nie konieczna. 2975—1

Oferty z określeniem wymaganego wynagrodzenia składać należy pod lit. „S. 28" w Redakcji „Rozwoju".

Ostatni transport białych towarów

3007 2

przed świętami nadszedł radzimy zakupić w czas,

Halki haftowane			40.—
Staniczki	20.—	15.50	11.50
Fartuszki białe z haftem		20.—	18.—
„ czarne szkolne		55.—	52.—
„ kolorowe			25.—
„ granatowe kuchenne			70.—
Halki z staniczkiem			70.—
Koszule damskie z najlepszego madapol.	48.—	42.—	31.—
Koszule męzkie nocne			68.—
Koszule męzkie dzienne			75.—
Kalesony męzkie			40.—

Szmechel i Rozner,
Łódź, Piotrkowska 100.

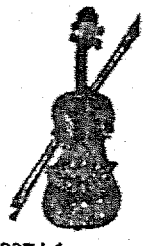

Kupuję

używane instrumenty muzyczne.

Alfred LESSIG
2974-1 **ul. Nawrot 22**

O. FIEDLER

PABIANICE,

wyrabia i poleca

pasy i popręgi parciane

oraz 2940nc8

szpagat papierowy.

Angielskie PASY bawełn.

Skandinavia oraz z szerści wielbł. „SATURN" światowej firmy Skandinavia Belbing Ltd. w Londynie **już nadeszły.** 2998—1

Na składzie są pasy w różnych **grubościach od 2" do włącznie 8"** angielskich, oraz łączniki metalowe „Crescent" z nitami.

Zamówienia przyjmuje Reprezentant na Kr. Polskie

Ferd. RAUSZ
Widzewska Nr. 78, w Łodzi.

Marki wojenne

i zagraniczne tanio sprzedaje. Cenniki bezpłatnie wysyła

EUG. STEBLECKI
handel marek zagranicznych,
Lwów, Kermelicka 6.
2835—c4

Poleca mydła tualetowe i zwyczajne
po cenach przystępnych
oraz WYROBY TYTUNIOWE

A. Bielawski Nawrot 11

2956n

KRAWIEC MĘSKI

Po wieloletniej praktyce i uzyskaniu kwalifikacji, wchodzących w zakres krawiectwa męskiego, długoletni współpracownik firmy W-go Ch. Wutke, otworzył własną

Pracownię krawiecką

przy ul. Nawrot 35.

poleca się łaskawej Klijenteli. Z poważaniem Fr. CHOJNACKI.
Wykonanie solidne! 2978—7 **Ceny przystępne!**

NA WYPŁATĘ

towary damskie, męskie dziecinne, obrusy i kapy oraz duży wybór materjałów angielskich na damskie

PALTA

Ch. Markowicz i S-ka
Piotrkowska 37, w podwórzu.
3045—nwc—15

Kursy Buchalteryjne

Henryka Lubińskiego. 2969 n4

WYKŁADANE SĄ PRZEDMIOTY:

buchalterja, korespondencja, rachunki handlowe, stenografja, **pisanie na maszynach** „Remington", „Mercedes". „Orzeł" i inne oraz **poprawienie charakteru pisma** Ukończenie kursów upoważnia do objęcia posady biurowej, Zapisy przyjmuje kancelarja Kursów **Piotrkowska 79.**

KOMISJA LIKWIDACYJNA BAŁUCKIEJ KASY POSAGOWEJ

podaje do wiadomości ogółu członków, że wypłata należności, przypadająca członkom, tej kasy z tytułu wkładów członkowskich odbywać się będzie, poczynając od 30 listopada r. b. co niedziela w mieszkaniu Benjamina Berga w Łodzi przy ulicy Staro-Zarzewskiej 59, od godziny 2-ej do 6-ej po południu. — Członkowie winni się zgłaszać z książeczkami członkowskimi.

KOMISJA LIKWIDACYJNA
2981—1 **B. BERG.**

DRZEWO

budowlane, stolarskie i opałowe, mechanicznie rozdrabiane sprzedaje hurtowo i detalicznie Przemysł drzewny

„PIŁA" Pańska 90.

2959nie

FIRMA POLSKA
sprzedaje 2931—2

resztki

i z sztuk na palta i kostjumy męskie i damskie, bekiesza i burki po cenach fabrycznych. Piotrkowska 118, front, I piętro.

Zelówki

damskie i męskie, oraz skóry na podeszwy, branże, obcasy, boki i karki

POLECA

Skład skór W. HERBSTA,
Łódź, ul. Sienkiewicza 4 w podwórzu.
3041 1

Niezmiernie wesół czuję się z tego, że wszystko zrobione mogę mieć **u Swego**
Złamała mi się laska, kazałem naprawić u swego
Podarł mi się **parasol** " " "
Stłukła mi się **fajka** pionkowa " " "
Cygarnica bursztynowa " " "
Złamałem **grzebień** rogowy " " "
Podpiłkę i szpilkę
mojej żony do włosów " " "
Wachlarz z masy perłowej i kości słoniowej " " "
Krawaty wszelkiego rodzaju kazałem robić u swego
i **Gatry** z materjału powierzonego " " "
Dla mnie, żony, córek i synā " " "

A więcie u kogo?

wrot 20 u Kadyńskiego.

PRZEDAMY

DOM z PLACEM

odzi, ulica Pańska, za 260,000 marek. Wiadomość: sława, Dom Handlowy, Józef Kapacki i S-ka, Hoża 40.

---

a Gwiazdkę!

TANIO

Siały towar od Mk. 9.—
Wsypy " " 9.—
Flanela " " 11.—
Jedwabny towar " 38.—
Boston granat. " 48.—
Cajgi od " 5.50
Portjery
Kapy
i Obrusy płócienne i pluszowe
Chustki 5042—nwc17

poleca ją

Bruker i Chan
Piotrkowska 39
druga brama, I piętro.

Na Gwiazdkę!

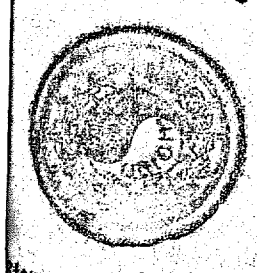

Towarzyczenie Sportowe
„UNION"
We wtorek dn. 2 grudnia r. b. godz. 8 wieczorem 3043 1

bhrania miesięczna.

losu R. G. O. M. B.
№ 55401
Zaginęła.
Niniejszym unieważnia się. ostrzeżenie zrobione. 3

Chustczki od 95 fen.

Ręczniki
Trykot. kalesony
„ koszulki 19
Dziecinne garniturki 29
Pończochy 6.75
Skarpetki
Chustki
Sweatry 42
Prześcieradła 62
Madapolam 1/2 Mtr. 6.75
Barchan
Na wsypy
Flanela 1/2 Mtr. 3.50
Płócienko
1/2 szt. Madapolam. 2.40
„ „ Silezja 2.85
„ „ Pol. Płótna 3.75
„ „ Bułgarskie 4.50

jeszcze w wysprzedaży
W MAGAZYNIE MOSKIEŃSKIM
44 Piotrkowska 44.
3059 1

Potrzebne

kobiety

z kaucją

DO ROZNOSZENIA GAZET Zgłaszać się do „Rozwoju".

A.A.A.A.A.A. Kupuję wszelkie futra. Płacę najlepiej. Grosman, Piotrkowska 24. Przyjmuję reperacje kuśnierskie. 9524—11

Ważne dla pań!

Tanio! Niż wszędzie

SĄ DO NABYCIA:

Biały towar i Kółeczkowy od Mk. 0.50

Surówka i Półsurówka kolor. na wsypy i poszwy od Mk. 10 i 12

Flanela Mk. 2.50
i Barchany od

Wełna gładka i szkocka od Mk. 20.

Kortiki, Sukno i Bostony

Po Mk. 30, 40, 50, 65 i 75.

M. RAVI, Piotrkowska 56
w podwórzu, 3 wejście, parter.
3058—1

Na Gwiazdkę!!!

Najtańsze źródło!!
resztek i ze sztuki.

Cajgi różne od 14 5.40
Flanela na bieliznę 14 11.75
Barchany maszynkowy 14 13.50
Płócienka różne 14 11.75
Surówka 92 cent. szer. 14 9.50
Madapolam i śląska 14 9.50
Perper czerw. na wsypy 14 16.25
Kort wełn. na dam. i mesk. ubiory 14 37.00
Wełna szkocka na bluzki 14 13.50

oraz tow. w lepszych gatunkach jak Bostony Gabardine, Szewioty Sukna ładne korty i welury wełna na bluzki i suknie, Chustki ciepłe i podszewki poleca bardzo tanio bo w mieszkaniu prywatnem Dzielna 34 poprz. ofic., I piętro (nieduże koło kolei). 3057—1

Drobne ogłoszenia.

Kupno i Sprzedaż:

A.A.A.A.A.A.A. Obrączki ślubne sercionki kolczyki, duży wybór, różne fasony, gwarancja za złoto, najtaniej sprzedaje pierwszy polski tani sklep zegarmistrzowsko jubilerski. Brzezińska 10 Jan Placek. 130—8

A.A.A.A.A.A. Sklep komisowy Wł. Łukiewicza, Łódź, Sienkiewicza (Mikołajewska) 67, poleca po cenach przystępnych: palta męskie damskie, futra, garnitury marynarkowe, suknie bluzki, spodnice, spodnie bieliznę ciepłą damską, męską i dziecinną pończochy, skarpetki, rękawiczki ciepłe, obuwie, chustki wełniane duże i małe, czapki watolinowe w wielkim wyborze, swetry damskie, męskie i dziecinne. Materjały na ubrania, kostjumy, bluzki, jedwabie, płócienka na bieliznę i pościel. Wszelką bieliznę kupuje. Przyjmuje powyższe do sprzedaży komisowej na dogodnych warunkach. 273—1

AAAA Meble solidne, całkowite urządzenia oraz pojedyńcze sprzedaje najtaniej Skład Mebli Kamińskiego i Ciesielskiego. Piotrkowska № 69 I piętro W niedziele od 9 do 5 otwarty. 9955—1

A. A. A. A. A. Najtańsza sezonowa wyprzedaż resztek. Bostony, szewioty, korty, welury, drapy, sukna, na kożuszki, podszewka i watoliny. Czysto wełniana flanela w białym, bordowym, szarym i ponsowym kolorze na kapelusze „Berety", i edwabie, etaminy, batysty, cajsi, barchany na pościel wsypy, metrzi, murówka na fartuszki, lastingi i atłas, zefiry. Kołdry watowe i bokowe. O wiele taniej niż wszędzie, bo w mieszkaniu prywatnem. Kilińskiego № 40 (Widzewska), fr., II p., m. 10. 9851—nwśćp3

AAAA. Kupuję stare zęby. 100 mk. płacę za aparat starych zębów. Andrzeja 7, Nadrzeczny. 34—snwś3

A!A! Meble różne sprzedaje Piotrkowska 108. Przeździecki. 44—6

A!A! Meble różne wyprzedam bardzo tanio. Łóżka, materace, szafy, bieliźniarkę, otomanę, kredens, stół, krzesła, lustro, biurko, komodę, wieszak, zegar, stoliki tanio sprzedam. Piotrkowska 225—3 I p. front. 24—2

A. Sprzedam łóżka, szafę, otomanę, lustro, stół, krzesła, maszynę, zegar. Aleja Kościuszki, 26 m. 4. 167—1

A. Łóżka, szafy, stoły, krzesła, biurka sprzedaje najtaniej Piotrkowska 101. Korczak. 50—p.n1

A. Meble z kilku pokoi, garnitur salonowy sprzedam, ul. Piotrkowska 189—9. 270—6

CZCIONKI stare, zużyte kupuje administracja „Rozwoju".

Dom murowany sprzedam. Marszałkowska 4. Chojny. 170-2

Do sprzedania 2 motory naftowe 4-konne w ślusarni Leśna 32. 203 2

Kupię pianino i różne meble oraz kasę ogniotrwałą. Tomaszów, ul. Kaliska 29 m. 6, u p. Miler 204snw2

Kucharz potrzebny. Zgłaszać się Dzielna 1, od 3—4 p. p. 208 1

Kywan duży i portjery sprzedam. Kraczka 4—18 od 11—2 po poł. 182 1

Do sprzedania sklepowe urządzenie. Aleksandrowska № 124—12. W. Rogowski. 230—5

Duża biblioteka dzieł wyborowych oraz kilka roczników „Wędrowca" i „Tygodnika Ilustrowanego" wszystko oprawione, do sprzedania. Średnia 22 front I piętro. 202—w2

Do sprzedania piece kaflowe. Wiadomość Sienkiewicza № 93 w sklepie handlu win. 249-1

Domy od 40.000 do 2.500.000 mk. w Łodzi, oraz majątki ziemskie w Poznańskiem ma do sprzedania Biuro Handlowe Taszyckiego, Piotrkowska 90. 236—1

Firanki, koronki niciane, kloczkowe, hafty poleca w mieszkaniu prywatnym W. Bogucka, Kilińskiego 102, m. 4, pierwsze piętro. 7855—0

Futro—szuby do sprzedania ul. Przejazd 46 m. 21 od 2, 2-ej do 5-ej popołudniu. 126—1

Fuzja do sprzedania kurkowa, kaliber 12, cena przystępna. Zagiewnicka 74, u właściciela domu. 151—1

Fortepian w dobrym stanie sprzedam, Al. Kościuszki 69 m. 12 od 2—4 popoł. 197—nw2

Kolonjalny sklep sprzedam ul. Zakątna 66. 114—3

Koza szwajcarska bez rogów, czystej rasy maści bronzowej dwuletnia, nadzwyczaj duża, jest kotną do sprzedania. Składowa № 26 115—1

Koń z uprzężą i bryczką z powodu wyjazdu do sprzedania Karolewska № 11 6, Łódź. 69—sn1

Grempel ręczny kupię zaraz Oferty z podaniem ceny poczta Wierzbnik, ziem. Radomska, gm. Mnin. Grotowski. 277—4

Krawiecka maszyna i damska Singera do sprzedania Nawrot 51. Sklep. 75—3

Lombardowe kwity, garderobę, futra dywany, bieliznę, biżuterję, pianina kasy, różne meble oraz wszelkie zużyte papiery kupuję. Płacę najwyższe ceny. Sienkiewicza № 20 m. 16. 202—śsnw5

Lodownia, maszynka do golenia, maszyna do szycia, manekin, cylinder wyżymaczka, szachy do sprzedania. Rokicińska, Monopol. L. Buchowska. 160—1

Łóżko jesionowe z materacem oraz kompletną pościel w bardzo dobrym stanie okazyjnie do sprzedania. Tamże maszyna do szycia „Singera" ul. Dzielna 1, front I piętro Pracownia Szkieł. 264—3

Maszyna do szycia do sprzedania. Piotrkowska 174—5. 9986—p.n1

Meble stylowe poleca długoletni pracownik firmy Sygmunda Jarego w Wieluniu, na składzie posiada gotowe urządzenia, przyjmuje obstalunki i t. d. Karkut. Piotrkowska № 44, lewa oficyna. 252—3

Mleczarnia do sprzedania ul. Kilińskiego 109. 111—1

Mleczarnię sprzedam z powodu objęcia posady. Kilińskiego № 99. 164 1

Motor elektr. 7 i pół 10PS kupię. Pańska 6 w fabryce. 271—3

Młyn wodny w dobrym stanie i mielenia, kupię zaliczka 60000 Mk. Oferty: Władysław Tyliński, m. Warta, ziemia Kaliska. 157—1

Pies bernard, czarny duży jest do sprzedania. Przędzalniana 34 u gospodarza. 213—2

Przędzę lnianą № 87, sprzedam zaraz. Przędzalniana 87—19. 184—1

Pianina, fortepiany kupuję sprzedaję, strojenie, przewóz, reperacja. Chodkowski. Sienkiewicza 25. telefon 400. 9942 n87

Pianino na godziny do wynajęcia. Sienkiewicza 29, Grossman. 275—1

Sklep spożywczy w dobrym punkcie z powodu wyjazdu tanio do sprzedania Główna 41 12—cn1

Sklep kolonjalny sprzedam zaraz. Kilińskiego 101. 180—1

Sprzedam sklep kolonjalny ul. Ogrodowa 36. 145—1

Sprzedam dom murowany 8 mieszkań z ogródkiem owocowem przy Pabjanickiej szosie naprzeciw przystanku Wolfówka lub zamienię na małą gospodarkę wiejską niedaleko Łodzi (szlachecki grunt). Wiadomość ul. Wólczańska № 141 m 7, R. Blau. 109—1

Sprzedam akt w samie Marel 7560, na nieruchomość wśród miasta na 1 № hipoteki bez Towarzystwa, tamże do sprzedania 1 żelazna zaluzja i brama skrzydłowa 3 metry wysoka i 2 metry szeroka. Wólczańska 141—7. R. Blau. 108—1

Sprzedam dom trzechpiętrowy tanio i przyległe do niego trzy place, mające dwa fronty. Wiadomość u właściciela domu Przędzalniana № 10. 229—3

Sprzedam murowany dom w śródmieściu w cenie 95000 Mk., gotówką 75 a resztę na hipotekę. Zakątna 67, w sklepie od 11 do 3 pp. 269—1

Szafę dębową i inne meble z powodu wyjazdu zaraz sprzedam. Południowa 4 m. 9. Obejrzeć można pomiędzy godziną 4—6. 259—1

Sprzedam kanapkę, krzesła gramofon, dywan duży, kanonkę dużą, palto damskie, Nawrot 80. 205—

Sprzedam bardzo czujnego 10 miesięcznego psa rasy „Wilk", St. Zarzewska 87. Fiec. 201—2

Szpiaka orzechowa dywany, oraz kilka obrazów do sprzedania zaraz, ul. Piotrkowska № 275 m. 7 g. 10—1 popoł. 206—2

Szafy apteczne i maszyna do wody sodowej okazyjnie do sprzedania. Wiadomość u stróża ul. Wólczańska 57 od godziny 4-ej do 5-ej. 79—1

Świnie do sprzedania, Nawrot № 92. 257—3

Tokarnię kupie bez pociągu i szrubstaki (imadła) Kilińskiego 84, w sklepie. 152—1

Torfiarki dwie do eksploatacji torfu prasowanego ma do sprzedania Biuro Taszyckiego, Piotrkowska 90. 267—1

Tylko zdrowe kartofle na polu do sprzedania. Ruda, Plac Wyścigowy. 258—2

Urządzenie sklepowe w dobrym stanie, zdolne na kooperatywę do sprzedania. Skierniewicka 6. Slezyng. 54—n1

Zęby sztuczne, po cenach przystępnych, nabyć można w lecznicy zębów przy ul. Piotrkowskiej № 99. Skupuję stare zęby i złoto. 9945—m87

Z powodu wyjazdu do sprzedania meble z trzech pokoi i kuchni, oraz lampy elektryczne i wiele innych drobiazgów ul. Orla 11, m. 11 od 5—8. 9973—1

Różne:

AAAA. Szkoła Kroju i Szycia Dyplomowanej Uczenicy Paryskiej Akademji Kroju Apolonji Kopydłowskiej, Łódź, Piotrkowska 154. Nauka kroju, szycia, pasowania i modelowania za opłatą od mk. 15 mies. Po skończonym kursie uczenice otrzymują świadectwa. Zapisy od 10—1. Sprzedaż tasonów papierowych. 76—1

Akuszerka R. Pipikowa, Piotrkowska 132 m. 14. Dla pań przyjezdnych swobodny lokal. 194—nwc10

Akuszerka Drzymałowa przyjmuje. Piotrkowska 223. 9655—:19

Anna Kapuścińska, zamieszkała w Łodzi przy ul. Wacława № 9, prosi o wskazanie miejsca pobytu jej męża Konrada Kapuścińskiego, lat 50. Łaskawe informacje uprasza się składać w adm. Rozwoju. 280—1

Białoskórnik wyprawia skórki królicze, zajęcze, lisie i t. p. ul. Lujzy 44 m. 1. 171—1

Chłopcy potrzebni do terminu. Orla 25, stolarnia. 163:2

Drużyna harcerska poszukuje lokalu składającego się z 1 mieszkania z oświetleniem za wynagrodzeniem. Sympatyk harcerzy niechaj złoży oferty pod „drużyna" w adm. 142—1

Dwa pokoje umeblowane z przedpokojem, zaraz do wynajęcia. Piotrkowska 108 m. 5. 219—1

Idąc Piotrkowską do № 216 zgubiono notes (czarna książeczka) znalazca zechce łaskawie zwrócić za wynagrodzeniem. Adres: Piotrkowska 197, P. Karatka. 261—1

Krawiec polski nagrodzony dyplomem kroju Akademji Dresdeńskiej, przyjmuje obstalunki ubiorów męzkich i damskich okryć, zamówienia wykonywa ściśle w oznaczonym terminie. Zielona 10. A. Gramens. 166—nw83

Kursy języków nowożytnych dla dorosłych, Marty Lederowej, Uzielna 36b. Języki: polski, francuski, angielski, niemiecki. Opłata miesięczna 25 mk. za każdy z języków. Zapisy codziennie od 4—9. 188—1

PIXIN oczyszczając skórę głowy, zapobiega wypadaniu włosów i nadaje im piękny połysk. Usuwa nadmiar tłuszczu, oraz niszczy łupież. 2026 1

Kupiec z tutejszymi stosunkami wspaniale obznajmiony, pragnąłby z 8.000 Mk. przyjąć się do korzystnego przedsiębiorstwa. Oferty sub. A. C. składać w Redakcji niniejszego pisma. 251—2

Kucharka-gospodyni potrzebna na wieś od Nowego Roku. Zgłaszać się Poddębice, Zakrzewski. 225—5

Dziś przedstawienia
dla dzieci i młodzieży
Początek o godz. 2 po poł.
Ceny miejsc od 1.— Mk.

Młody inteligentny człowiek z 5 klasowem (wykształceniem poszukuje jakiejkolwiek posady umysłowej lub fizycznej. Rokicińska № 11|15 m. 5, sień V. 245—2

Młody człowiek z 6-cio klasowem wykształceniem, znający język polski potrzebny na stałe do biura. Oferty w Rozwoju pod „Potrzebny". 3—r

Młody pracownik biurowy, polak, z praktyką umiejący pisać na maszynie syst. Hammonda, potrzebny od 1.XII ewent. od 1.1.20 do kantoru fabrycznego. Oferty wraz z curriculum vitae, referencjami i podaniem wymaganej pensji, należy składać w administr. sub. lit. „A. L. S.". 216 1

Panienka potrzebna do apteki, 6 klas. Rzgowska 59, apteka. 195—1

Panna inteligentna, sumienna, z kaucją od 500—1000 mk. przyjęłaby miejsce w cukierni, piekarni, lub innym sklepie. Łaskawe oferty proszę składać w Rozwoju pod „Sumienna 100". 272—2

Pisarz gospodarczy na stałe potrzebny na wieś od Nowego Roku. Wiadomość: Kubicka, Cegielniana 74, w oficynie. 221—5

Panna umiejąca pisać na maszynie poszukuje posady, Oferty: „A. N." do Rozwoju. 265—1

Pokój umeblowany frontowy do wynajęcia. Cegielniana 88—8 od 12—4. 292—pc3

Pokoik do wynajęcia z osobnym wejściem przy rodzinie ul. Sienkiewicza № 52 m. 1. 174—2

Pokoju umeblowanego z oddzielnem wejściem poszukuje się. Wiadomość: Kubicka, ul. Cegielniana 74 w oficynie. 220—5

Poszukuję 5 tysięcy mk. na 1 № hypoteki. Dąbrówka Poprzeczna 12 m. 1. 225—2

Poszukujemy młodzieńca dobrze umiejącego po polsku z 6 klasowem wykształceniem gimnazjalnem do posady biurowej. Składać proszę oferty w adm. Rozwoju pod „Natychmiast". r

Poszukuję dwa pokoje z kuchnią elektrycznością i wszelkiemi wygodami, za prowadzenie meldunków, lub udzielanie lekcji muzyki na fortepianie, lub też za płacę komornego. Oferty w „Rozwoju" pod „S. P.". 217—nw2

Potrzebna pomywaczka do restauracji. Dzielna № 38. 228—2

Potrzeba kilku chłopców do ślusarni. Wodna 26. 176—1

Potrzebna gospodyni do wydziału bielizny i nadzoru nad pokojami. Oferty Grand-Hotel, Łódź. 263—1

Potrzebne panny do szycia bielizny z własnemi maszynami, jak również krojczy lub krojczyni bielizny, tamże potrzebna panienka młoda jako podręczna, Juljusza 20 m. 6 276—p2

Potrzebne zdolne pracownice do szycia wojskowej bielizny i zakrojczyni. Kilińskiego 111—7. 208—w2

Potrzebny Szewc i czeladnik. Długa 65. 246—1

Radogoskie T-wo Poż.-Osz. Zgierska 64, przyjmuje nowych członków, wydaje pożyczki rublowe i markowe za poręczeniem lub pod zastaw, oraz przyjmuje wkłady na oszczędność w mark. i rub. 7528 - nwc16

Służąca, któraby się zajęła obsługą starszej osoby potrzebna na wieś od Nowego Roku. Zgłaszać się Poddębice, Zakrzewski. 222—3

We wtorek dnia 11|XI idąc ul. Konstantynowską do nowego rynku i Piotrkowską do Kościoła, zgubiłem srebrną papierośnicę ze złotemi monogramami, ponieważ jest to pamiątka od kolegów, prosiłbym bardzo łaskawego znalazcę o zwrot takowej za nagrodą do Grand Hotelu, dla St. Łaski 183—1

Zgubiono but męzki z chojewą świeżo podzelowany, 15 listopada wieczorem około godziny 6 Łaskawy znalazca raczy odnieść za nagrodą 60 marek na ul. Letnią № 8 m. 5. 129—1

26 idąc Kilińskiego od 86 w stronę Przejazdu do Juljusza zgubiłem kalosz. Proszę odnieść za wynagrodzeniem Przejazd № 35 m. 21. 278—2

3 pokoje z kuchnią zaraz do wynajęcia. Ladwiki 54. 248—5

Zagubiono dokumenty.

Adam Sandomierski zagubił paszport niem. wyd. w Prusach. 125—1

Adam Tyczyński zagubił portfel zawierający paszport niem. wyd. w Dąbiu, patent na handel trzodą, 80 mk., kilkanaście rubli, oraz różne dokumenty. Łaskawego znalazcę proszę o zwrot za wynagrodzeniem, Wólczańska 143, Osiński. 279—2

Adam Tyczyński zagubił paszp. niem., wyd. w Dąbiu. 231-1

Adamczewski Lucjan zagubił kartę węglową, Srednia 160. 273—1

Alfons Kunc zgubił paszp. niem. wyd. w Łodzi. 249—5

Blesing Wanda zgubiła legitym. węglową № 50200 256—1

Banach Stefan zgubił paszport rosyjski wyd. w Łodzi. 153-2

Berta Kantorska zgubiła paszport niemiecki, wydany w Łodzi. 250—5

Dąbrowski Tomasz zagubił paszport rosyjski, wyd. w gm. Wierzchy. 254—3

Dąbrowski Tomasz zagubił kartę węglową, Południowa 44. 235—1

Drużycki Bolesław zgubił legitymację węglową, Piotrkowska 69. 255—1

Dudek Wincenty zagubił paszport rosyjski, wyd. w pow. Lewartów. 259—3

Ewa Wojkowska zgubiła legitymację chlebową na 6 osób. 274—1

Franciszka Pawelska zagubiła legitymację chlebową na 4 osoby. 226—1

Fijałkowski Jan zgubił paszport niemiecki wyd. w Łodzi. 149—1

Grodziński Józef zagubił paszport niem. wyd. w Łodzi. 227—3

Grynbana Sura zagubiła legitymację chlebową na 3 osoby. 245—1

Hana Pilichowska zagubiła paszport niemiecki, wyd. w Tomaszowie. 252—3

Hana Pilichowska zgubiła legitymację chlebową na 5 osób i kartę węglową, Zielony Rynek 5 253—1

Hańcke Stanisława zgubiła paszport niem. wyd. w Pabjanicach. 183—2

Hodak Jakób zgubił paszport niemiecki wydany w Łodzi. 207—2

Izaak Zborowski zgubił paszport niemiecki wydany w Łodzi. 255—5

Juljusz Wilke zagubił paszport rosyjski wyd. w Łodzi. 131—1

Józef Kmieciak zagubił paszport niem. wyd. w Piątku. 116—1

Jan Gaworkiewicz zagubił paszport tymczasowy wyd. w Łodzi. 109—2

Kliciński Władysław zagubił szport tymczasowy wyd. Łodzi. 195—

Krzewski Władysław zgu paszp. niem. wyd. w Łodzi 199—

Kazimiera Eglerska zgubiła szport niemiecki wyd. Łodzi 208—

Kazimierz Żywicki zagubił le tymację chlebową na 6 os 224—

Lipman Rozenstein zgubił pa wydany w pow. Sierpeck 241—

Lazer Kitaj zgubił paszp. ru ski, wyd. w Raciążu. 24

Ludomir Czesław Świne zgubił paszport niemie wyd. w Łodzi. 179—

Małgorzata Sztajgert zagub paszport niem. wyd. w Ł dzi. 117—

Oskar Nachtrib zagubił pa port niem. wyd. w Prusa 130—

Ogłoszenie. Kamiński Jó zgubił portfel skórzany dwoma wekslami: 1) na Rb. wystawiony przez Ferdyna Preisa z żyrem Liszkowskie 2) na Rb. 100, wystawiony p Kiechtę z żyrem J. Kozmińs go, pozwolenie na broń, p port niemiecki na imię J. K mińskiego oraz rachunki i papiery. Wekale niniejszym u ważnia się. Łaskawego znala proszę o oddanie do Rozw 212—

Przewodan Stanisława zgu legitym. węglową, Nowo kawska 5. 258—

Rutkowski Jan zgubił leg rację chlebową na 5 os 251—

Smulska Urszula zgubiła czasowy paszport, wydan Konstantynowie. 251—

Rabazkin Kaufman zgubił k tę węglową № 25106.

Skradziono paszport niem. w w Łodzi na imię Józefy mińskiej. 136—

Stefan Pawłowski, inwal wojenny, zagubił dnia 2 wieczorem na ul. Dzielnej dzy Piotrkowską a Wschod portfel, zawierający z rozma mi dokumentami, paszport kartą bezrobotnych 16-tej dz nicy i 137 Mk. Proszę odes do mieszkania ul. Zagajnik № 6. 185—1

Tomalak Wawrzyniec zgu paszport rosyjski, wydany gm. Brzeźnie. 256—5

Trajdos Antoni zgubił paszp tymczasowy wyd. w Łodzi. 190—

Wiktor Klauze zagubił kar węglową, Przydrzewnowska 244—1

Zagięła karta węglowa, wy na imię Franciszka Wosia 256—1

Zaginęła legitymacja węglow i naftowa, na imię Marji B ranowskiej, wydana w Łodzi 254—1

Zagubiłam kartę węglową, Z № 80411, Janiny Kotyńskie 247—1

Zjawiona Julja zgubiła pasz port niemiecki wydany w Ło dzi. 155—1

Stare gazety
do obwijania
HURTOWO I DETALICZNIE
SPRZEDAJE
administracja „Rozwoju".

Wydawca Tadeusz Czajewski. Redaktor Henryk Sobczyk.
W drukarni S. Czajewskiego